

**Belgische Kamer
van Volksvertegenwoordigers**

GEWONE ZITTING 1995-1996 (*)

1 AUGUSTUS 1996

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van artikel 80, tweede
lid, van het Gerechtelijk Wetboek**

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR DE
JUSTITIE (1)

UITGEBRACHT DOOR
DE HEER **Johan VANDEURZEN**

DAMES EN HEREN,

Uw commissie heeft dit wetsvoorstel besproken
tijdens haar vergadering van 17 juli 1996.

(1) Samenstelling van de commissie : zie blz. 2.

Zie :

- 263 - 95 / 96 :

- N° 1 : Wetsvoorstel van de heer Antoine Duquesne.
- N° 2 en 3 : Amendementen.

Zie ook :

- N° 5 : Tekst aangenomen door de commissie.

(*) Tweede zitting van de 49e zittingsperiode.

**Chambre des Représentants
de Belgique**

SESSION ORDINAIRE 1995-1996 (*)

1er AOÛT 1996

PROPOSITION DE LOI

**modifiant l'article 80, alinéa 2
du Code judiciaire**

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION DE
LA JUSTICE (1)

PAR
M. **Johan VANDEURZEN**

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre commission a examiné cette proposition de
loi au cours de sa réunion du 17 juillet 1996.

(1) Composition de la commission : voir p. 2.

Voir :

- 263 - 95 / 96 :

- N° 1 : Proposition de loi de M. Antoine Duquesne.
- N° 2 et 3 : Amendements.

Voir également :

- N° 5 : Texte adopté par la commission.

(*) Deuxième session de la 49e législature.

De subcommissie voor de Justitie heeft dit voorstel alsmede het door de heer Duquesne ingediende amendement n° 1 (Stuk n° 263/2) grondig besproken (zie bijlage).

*
* *

De heer Landuyt wijst er op dat het vereiste van de motivering van de beschikking van de voorzitter niet in aanmerking werd genomen in het raam van het onderzoek van het wetsvoorstel van de heer Duquesne tot wijziging van artikel 195 van het Gerechtelijk Wetboek. Hij verwijst in dat verband naar de bespreking van dat wetsvoorstel (Verslag van de heer Vandeurzen, Stuk n° 264/5).

Om een zekere parallellie te handhaven stelt hij voor dat een amendement wordt ingediend tot weglating van de zin die het volgende bepaalt: « De beschikking van de voorzitter wordt met redenen omkleed en vermeldt de bijzondere omstandigheden welke die aanwijzing rechtvaardigen. »

Bijgevolg dienen de heren *Landuyt en Duquesne* een daartoe strekkend amendement n° 2 in (Stuk n° 263/3). Dat amendement is een subamendement op amendement n° 1 van de heer Duquesne dat de steun had gekregen van de leden van de subcommissie.

*
* *

Artikel 1 wordt eenparig aangenomen.

De amendementen n°s 1 en 2 worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

Het gehele aldus geamendeerde wetsvoorstel wordt eenparig aangenomen.

De rapporteur,

De voorzitter,

J. VANDEURZEN

M. VERWILGHEN

(1) Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Verwilghen.

A. — Vaste leden :

C.V.P. HH. Vandeurzen, Van Parrys, Verherstraeten, Willems.
V.L.D. HH. Dewael, Van Belle, Verwilghen.
P.S. HH. Borin, Giet, Moureaux.
S.P. HH. Landuyt, Vandebosche.
P.R.L.-F.D.F. HH. Barzin, Duquesne.
P.S.C. Mevr. de T'Serclaes.
Agalev/H. Decroly.
Ecolo
VI. H. Laeremans.
Blok

B. — Plaatsvervangers :

H. Breyne, Mevr. Pieters (T.), Mevr. Verhoeven, N., N.
HH. Chevalier, De Croo, van den Abeelen, Versnick.
HH. Biefnot, Eerdeken, Minne, Mook.
HH. Delathouwer, Roose, Van der Maelen.
Mevr. Herzet, HH. Maingain, Simonet.
HH. Beaufays, Viseur (J.-J.).
H. Lozie, Mevr. Schüttringer.
HH. Annemans, De Man.

C. — Niet-stemgerechtigde leden :

V.U. H. Bourgeois.
F.N. H. Wailliez.

Cette proposition ainsi que l'amendement n° 1 qui a été déposé par M. Duquesne (Doc. n° 263/2) ont fait l'objet d'une étude approfondie par la sous-commission de la justice (voir annexe).

*
* *

M. Landuyt relève que l'exigence de la motivation de l'ordonnance du président n'a pas été retenue dans le cadre de l'examen de la proposition de loi de M. Duquesne modifiant l'article 195 du Code judiciaire. Il renvoie à cet égard à la discussion de cette proposition de loi (Rapport de M. Vandeurzen, n° 264/5).

Afin d'assurer un parallélisme, il propose qu'un amendement soit déposé supprimant la phrase qui prévoit que « l'ordonnance du président est motivée et fait état des circonstances particulières qui justifient cette désignation. »

En conséquence, *MM. Duquesne et Landuyt* déposent un amendement n° 2 (Doc. n° 263/3) en ce sens. Cet amendement sous-amende l'amendement n° 1 de M. Duquesne qui avait été soutenu par les membres de la sous-commission.

*
* *

L'article premier est adopté à l'unanimité.

Les amendements n°s 1 et 2 sont successivement adoptés à l'unanimité.

L'ensemble de la proposition, ainsi amendée, est adopté à l'unanimité.

Le rapporteur,

Le président,

J. VANDEURZEN

M. VERWILGHEN

(1) Composition de la commission :

Président : M. Verwilghen.

A. — Titulaires :

C.V.P. MM. Vandeurzen, Van Parrys, Verherstraeten, Willems.
V.L.D. MM. Dewael, Van Belle, Verwilghen.
P.S. MM. Borin, Giet, Moureaux.
S.P. MM. Landuyt, Vandebosche.
P.R.L.-F.D.F. MM. Barzin, Duquesne.
P.S.C. Mme de T'Serclaes.
Agalev/H. Decroly.
Ecolo
VI. M. Laeremans.
Blok

B. — Suppléants :

M. Breyne, Mmes Pieters (T.), Verhoeven, N., N.
MM. Chevalier, De Croo, van den Abeelen, Versnick.
MM. Biefnot, Eerdeken, Minne, Mook.
MM. Delathouwer, Roose, Van der Maelen.
Mme Herzet, MM. Maingain, Simonet.
MM. Beaufays, Viseur (J.-J.).
M. Lozie, Mme Schüttringer.
MM. Annemans, De Man.

C. — Membres sans voix délibérative :

V.U. M. Bourgeois.
F.N. M. Wailliez.

BIJLAGE**VERSLAG**

NAMENS DE SUBCOMMISSIE VOOR DE
JUSTITIE (1)

UITGEBRACHT DOOR
DE HEER VANDEURZEN

DAMES EN HEREN,

Uw subcommissie heeft dit wetsvoorstel besproken tijdens haar vergaderingen van 13 juni en 4 juli 1996.

I. — INLEIDENDE UITEENZETTING VAN DE INDIENER VAN HET WETSVOORSTEL

Dit wetsvoorstel is in ruime mate gegrond op de suggesties van de voorzitters van de rechtbanken van eerste aanleg, inzonderheid uit de kleine arrondissementen. Zij hebben immers te kampen met moeilijkheden op het stuk van de organisatie, doordat ze slechts een klein aantal magistraten ter beschikking hebben. De indiener heeft hun suggesties wel als uitgangspunt gebruikt, maar heeft ze toch niet helemaal gevolgd, omdat volgens de wetgever een aantal fundamentele beginselen moeten worden nageleefd.

Bij de aanwijzing van onderzoeksrechters rijzen er vooral moeilijkheden in verband met de anciënniteitsvoorwaarde. Artikel 79 van het Gerechtelijk Wetboek bepaalt immers dat een magistraat pas tot onderzoeksrechter kan worden aangewezen, wanneer hij gedurende ten minste drie jaar het ambt van magistraat van het openbaar ministerie of van rechter in de rechtbank van eerste aanleg heeft uitgeoefend.

Gelet op de absolute noodzakelijkheid stelt de indiener derhalve voor om de voorzitter van de rechtbank de mogelijkheid te bieden een werkend rechter aan te wijzen om het ambt van toegevoegd onderzoeksrechter uit te oefenen. Hij onderstreept dat die aanwijzing uitsluitend mogelijk is wanneer ze wer-

(1) Samenstelling van de subcommissie :

Voorzitter : de heer Duquesne.

Leden :

C.V.P. H. Vandeurzen.
V.L.D. H. Verwilghen.
P.S. H. Giet.
S.P. H. Vandenbossche.
P.R.L. H. Duquesne.
F.D.F.
P.S.C. H. Jean-Jacques Viseur.
Agalev/H. Lozie.
Ecolo
Vl. H. Laeremans.
Blok

ANNEXE**RAPPORT**

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION DE
LA JUSTICE (1)

PAR
M. VANDEURZEN

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre sous-commission a examiné cette proposition de loi au cours de ses réunions des 13 juin et 4 juillet 1996.

I. — EXPOSE INTRODUCTIF DE L'AUTEUR DE LA PROPOSITION

La présente proposition a été largement inspirée par les suggestions formulées par les présidents des tribunaux de première instance et en particulier de petits arrondissements. Ceux-ci se trouvent en effet confrontés à des difficultés d'organisation dues au nombre peu élevé de magistrats qu'ils ont à leur disposition. Si l'auteur s'est inspiré de leurs propositions, il ne les a pas entièrement suivies, étant donné qu'un certain nombre de principes fondamentaux voulus par le législateur doivent être respectés.

Plus spécialement en ce qui concerne la désignation des juges d'instruction dans les petites juridictions, il existe des difficultés en ce qui concerne la condition d'ancienneté. Pour pouvoir être désigné juge d'instruction, l'article 79 du Code judiciaire prévoit en effet, que le magistrat doit avoir siégé comme juge au tribunal de première instance ou avoir exercé les fonctions de membre du ministère public pendant trois ans.

L'auteur propose dès lors, en raison de l'absolue nécessité, de donner la possibilité au président du tribunal de désigner un juge effectif pour remplir les fonctions de juge d'instruction de complément. Il insiste sur le fait que cette désignation n'est possible que si elle est vraiment indispensable pour le bon

(1) Composition de la sous-commission :

Président : M. Duquesne.

Membres :

C.V.P. M. Vandeurzen.
V.L.D. M. Verwilghen.
P.S. M. Giet.
S.P. M. Vandenbossche.
P.R.L. M. Duquesne.
F.D.F.
P.S.C. M. Jean-Jacques Viseur.
Agalev/M. Lozie.
Ecolo
Vl. M. Laeremans.
Blok

kelijk noodzakelijk is voor de goede werking van de rechtbank. De magistraat wordt aangewezen voor een verlengbare termijn van een jaar.

II. — UITEENZETTING VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE

a) Algemene opmerking

Aangezien het gaat om een voorstel dat betrekking heeft op de organisatie van de rechtbanken, moet het worden besproken door werkgroep n° 2, die is ingesteld bij de « gemeenschappelijke intentieverklaring tussen de actoren van Justitie », ondertekend op 29 februari 1996, en die belast is met het onderzoek van de voorstellen tot wijziging van de bestaande wetgeving.

Die werkgroep kan een advies over dat voorstel uitbrengen.

Dit voorstel streeft verscheidene doelstellingen na :

- de organisatie van de rechtbank van eerste aanleg vereenvoudigen en doeltreffender maken, met name op het stuk van de samenstelling van bepaalde kamers, inzonderheid in de « kleine rechtbanken »; maatregelen treffen opdat de kabinetten van de onderzoeksrechters het hoofd zouden kunnen bieden aan grote hoeveelheden werk;

- de ervaring en de opleiding op specifieke gebieden (bijvoorbeeld strafonderzoek) ten nutte maken.

b) Specifieke opmerkingen betreffende de onderzoeksrechter

1. *Beperking van het aantal verlengingen (artikel 80, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek)*

Het is een goed idee de duur van de aanwijzing van een rechter om onderzoek uit te voeren, te verlengen van zes maanden tot een jaar en in de mogelijke verlenging van de maatregel te voorzien. Het lijkt evenwel aangewezen het aantal verlengingen te beperken (bijvoorbeeld tot 2) en wel om de volgende redenen :

- met het oog op de onafhankelijkheid van de rechter bij de behandeling van zijn dossiers, is het niet verantwoord dat de voorzitter een rechter voor onbepaalde duur in een machtigingsstatuut kan plaatsen, aangezien hij dan niet door de Koning tot onderzoeksrechter kan worden benoemd;

- de aangewezen rechter heeft niet hetzelfde gelijkelijk statuut als de rechter die door de Koning is benoemd.

2. *Advies van de procureur des Konings*

Het (niet bindend) advies van de procureur des Konings kan nuttig zijn om de voorzitter van de

fonctionnement du tribunal. Le magistrat serait désigné pour un terme renouvelable d'un an.

II. — EXPOSE DU MINISTRE DE LA JUSTICE

a) Observation générale

S'agissant d'une proposition touchant à l'organisation des juridictions, il conviendrait qu'elle puisse faire l'objet d'une discussion dans le cadre du groupe de travail n° 2, institué par la « déclaration d'intention commune entre les acteurs de la Justice », signée le 29 février 1996, chargé d'examiner les suggestions devant amener des modifications de la législation existante.

Ce groupe pourrait donner un avis à son sujet.

L'intérêt de cette proposition est de rencontrer plusieurs objectifs :

- simplifier et rendre plus efficiente l'organisation du tribunal de première instance, notamment au niveau de la constitution du siège de certaines chambres, plus spécialement au sein des « petits tribunaux »; permettre aussi de faire face à des surcroûts de travail dans les cabinets d'instruction;

- valoriser l'expérience et la formation acquises dans des domaines particuliers (par exemple : l'instruction pénale).

b) Observations particulières concernant le juge d'instruction

1. *Limitation du nombre de renouvellements (article 80, alinéa 2, du Code judiciaire)*

Si l'idée d'étendre de six mois à un an la durée de la délégation d'un juge à l'instruction et de permettre le renouvellement de cette mesure est bonne, il paraît indiqué de limiter le nombre de renouvellements (par exemple à 2) pour les raisons suivantes :

- sur le plan de l'indépendance du juge dans le traitement de ses dossiers, il ne serait pas sain que le président puisse indéfiniment maintenir un juge dans un statut de délégation ne lui permettant pas de la sorte d'être nommé juge d'instruction par le Roi;

- le juge délégué n'a pas le même statut pécuniaire que le juge nommé par le Roi.

2. *Avis du procureur du Roi*

L'avis (non contraignant) du procureur du Roi, serait un élément utile pour éclairer le président du

rechtbank te helpen bij de beslissing over de opportuniteit van een aanwijzing en over de keuze van de magistraat.

III. — BESPREKING

De indiener van het voorstel kan instemmen met een verzoek om advies wanneer het echt noodzakelijk is. In dit geval is het voorstel gegrond op een suggestie van de voorzitters van de rechtbank van eerste aanleg. Aangezien het advies van de mensen uit de praktijk derhalve bekend is, lijkt het hem niet noodzakelijk een nieuw advies te vragen, zoals de minister voorstelt.

Voorts stemt de indiener in met de specifieke opmerkingen van de minister.

Volgens *een lid* gaat het voorstel in de goede richting, namelijk een grotere doeltreffendheid van het gerecht, maar is het nog verre van ideaal. Het lid verwijst in dat verband naar het voorbeeld van Nederland, waar de voorzitter over ruime bevoegdheden beschikt inzake de organisatie van zijn rechtbank (bijvoorbeeld mogelijkheid tot overplaatsing de dag zelf).

De heer Duquesne dient amendement n° 1 in (Stuk n° 263/2) dat in een nieuw artikel 2 rekening houdt met de opmerkingen van de vertegenwoordiger van de minister.

Het tekstvoorstel bepaalt dat een delegatie slechts tweemaal mag worden verlengd.

Dit amendement beoogt een evenwicht te realiseren tussen het belang van een goede rechtsbedeling en het individuele belang van de magistraat in kwestie.

De aangewezen rechter heeft een ander geldelijk statuut dan de door de Koning benoemde rechters en het zou dus voor hem niet voordelig zijn om in de toestand van toegevoegd rechter te blijven.

Het amendement stelt tevens voor dat het (niet-bindende) advies van de procureur des Konings zou worden ingewonnen. De voorzitter van de rechtbank kan zich hierop steunen om over de opportuniteit van een aanwijzing en de keuze van de magistraat te beslissen.

Na twee verlengingen zal de toegevoegde rechter zich in de voorwaarden van artikel 79 bevinden en door de Koning kunnen aangewezen worden.

De leden van de subcommissie steunen dit amendement.

De rapporteur,

De voorzitter a.i.,

J. VANDEURZEN

D. VANDENBOSSCHE

tribunal sur l'opportunité d'une délégation et le choix du magistrat.

III. — DISCUSSION

L'auteur de la proposition se déclare en faveur de la demande d'avis lorsque ceux-ci s'avèrent nécessaires. En l'espèce, la proposition trouve son origine dans une suggestion formulée par les présidents des tribunaux de première instance. Vu que l'avis des praticiens est de la sorte connu, il ne lui paraît pas utile de demander un nouvel avis, comme suggéré par le ministre.

En ce qui concerne les observations plus particulières formulées par le ministre, l'auteur les partage.

Un membre considère que si cette proposition va dans le bon sens, à savoir celui d'une meilleure efficience de l'appareil judiciaire, elle se situe encore bien loin de l'idéal. Le membre donne à cet égard l'exemple des Pays-Bas où le président dispose de larges compétences quant à l'organisation de son tribunal (par exemple, possibilité de mutations le jour même).

M. Duquesne présente un amendement (n° 1, Doc. n° 263/2) qui vise à remplacer l'article 2 par un texte tenant compte des observations formulées par le représentant du ministre.

La proposition de loi dispose qu'une délégation ne peut être renouvelée que deux fois.

Cet amendement vise à trouver un juste équilibre entre le souci d'assurer une bonne administration de la justice et celui de préserver l'intérêt individuel du magistrat concerné.

Le juge désigné ayant un autre statut pécuniaire que les juges nommés par le Roi, il ne serait pas dans son intérêt qu'il demeurât dans cette situation de juge de complément.

L'amendement propose également que le président du tribunal recueille l'avis (non contraignant) du procureur du Roi. Cet avis pourrait en effet éclairer le président sur l'opportunité d'une délégation et en ce qui concerne le choix du magistrat.

Au terme de deux renouvellements de son mandat, le juge de complément réunira les conditions prévues à l'article 79 et pourra être désigné par le Roi.

Les membres de la sous-commission appuient cet amendement.

Le rapporteur,

Le président a.i.,

J. VANDEURZEN

D. VANDENBOSSCHE